

Notat

Dato: 02.05.2019
Arkivsak: 2015/1434-764
Saksbehandlar: marrods

Regional planstrategi for Vestland - løypemelding om utfordringar for samfunnsutvikling i Vestland fylke

Til: Fellesnemnda-arbeidsutvalet

Frå: Prosjektleiari Rune Haugsdal

Vestland fylkeskommune skal vedta ein ny regional planstrategi for 2020-2024 seinast eitt år etter konstituering av nytt fylkesting. Fellesnemnda-arbeidsutvalet har fått i oppdrag å førebu arbeidet gjennom å utvikla eit kunnskapsgrunnlag for det komande strategiarbeidet og formell oppstart av arbeidet med regional planstrategi 2020-2024. Forslag til rapport om utfordringar for Vestland vil bli lagt fram for arbeidsutvalet og fellesnemnda i juni. I dette notatet vil prosjektleiaren leggja fram ei løypemelding til FN-AU på hovudinnretning og struktur i endeleg utfordringsrapport til fellesnemnda.

Oversikt over gjennomført arbeid:**1. Rapport Vestland – statistikk og utviklingstrekk**

Det er utarbeidd ein samling av statistikk om utviklingstrekk for Vestland fylke i ein rapport Vestland – statistikk og utviklingstrekk. Rapporten dekkjer både behovet for faktagrunnlag til regional planstrategi ut i frå målsetjinga om berekraftig utvikling og behovet for kunnskapsgrunnlag til å utarbeida ein lovpålagt folkehelseoversikt. Rapporten har fylgjande tema:

- 1 Folk og busetting
- 2 Utdanning og kompetanse
- 3 Næring og økonomi
- 4 Risiko og sårbarheit
- 5 Areal, natur og kulturminne
- 6 Levekår
- 7 Samferdsle
- 8 Kultur, fritid og deltaking
- 9 Levevanar og helse

Rapporten kan hentast på vlfk.no.

2. Regionale dialogmøte

Det er gjennomført 5 opne dialogmøte med kommunar, næringsliv og organisasjonar. Desse møta har hatt god oppslutning med rundt 100 deltakarar på kvart møte. Møta er halde i desse møteregeionane:

Bergen (Bergensregionen)

Voss (Indre Vestland)
Sløvåg(Nordhordland og HAFS)
Førde(Nordfjord og Sunnfjord)
Leirvik (Sunnhordland)

Møta har hatt fylgjande innhald:

- Velkomen og introduksjon (Fylkesordførarane)
- Orientering om organisering av Vestland fylkeskommune (Rune Haugsdal)
- Gjennomgang av statistikk og utfordringar i møtereionen (fylkeskommunen ved Martin Tvedt/Stian Skaar Ludvigsen)
- Førebudde innlegg frå representantar for regionen.
- Open post med innlegg frå frammøtte
- Kommentrarar frå fellesnemnda-arbeidsutvalet.

Nærare om kvart møte kan ein finna på vlfk.no.

Det er laga ei oppsummering av alle innspela på møta som vil bli lagt fram for Fellesnemnda i ein eigen rapport. Vedlagt dette notatet er ei førebels rapportering frå regionane (Vedlegg 1)

3. Spørreundersøking om utfordringar

Fylkeskommunen har i forkant av dialogmøta gjennomført ei spørreundersøking til representantar for kommunar, næringsliv, lag, organisasjonar og kulturliv. Til saman har 517 respondentar fått tilsendt spørsmåla og berre 36 har ikkje svart. Undersøkinga er ikkje meint å vera representativ for folkemeininga, men gir innspel frå relevante interessefelt i kvar region.

Resultata er formidla på dialogmøta og vil bli oppsummert i ein eigen rapport som blir lagt fram for arbeidsutvalet og fellesnemnda i juni.

4. Folkehelseundersøking

Det er gjennomført to omfattande folkehelseundersøkingar i Hordaland og Sogn og Fjordane. Desse blei gjennomført i samarbeid med Folkehelseinstituttet og er utført på ein slik måte at vi til saman kan sjå undersøkingane under eitt for Vestland. Eit representativt utval frå heile den vaksne befolkninga var inviterte til å delta. Svarprosenten var på 41,2 i Hordaland, i overkant av 42 % i Sogn og Fjordane. Dette er vurdert som gode resultat, ettersom det generelt sett er vanskeleg å få folk til å delta i spørjeundersøkingar.

5. Kartlegging av utfordringar innafør kvart fagområde i fylkeskommunen

Det er gjennomført ei administrativ kartlegging av utfordringar for berekraftig utvikling internt i fylkeskommunens ansvarsområde sett i eit samfunnsutviklingsperspektiv. Dette materiale vil bli nytta i samband med sak til Fellesnemnda i juni om relevante utfordringar. I kartlegginga er det også framskaffa informasjon om trong for ny statistikk og analysar. Dette vil bli vurdert fram mot oppstart av arbeidet med ny planstrategi i nytt fylkesting. Det er også gjort ei evaluering av gjeldande planar og trong for nye eller revidering. Dette vil bli lagt fram for i samband med arbeidet med ny strategi i nytt fylkesting.

Om nasjonale forventingar til regional og kommunal planlegging

Regjeringa skal i forkant av strategiarbeidet koma med sine forventingar til kommunal og regional planlegging i fire års perioden. Utfordringar sett i eit statleg regionalt perspektiv må ta utgangspunkt i dei føringane som blir gitt i dette dokumentet. Føringane var forventa å kome i februar, men er pr. dato ikkje lagt fram. Statlege organ vil bli trekt sterkt inn i strategiarbeidet når dette formelt startar opp i nytt fylkesting og forventingane ligg føre. Det endelege valet av utfordringar og utviklingsretning i nytt fylkesting vil kunne påverkast av dette.

Hovudutfordringar i folkehelseoversikta

Utarbeiding av ei folkehelseoversikt er ei lovpålagt oppgåve som fylgjer krav i ei eiga føresegn til folkehelselova (Forskrift om oversikt over folkehelsen). Oversikten skal utarbeidast administrativt. I dokumentet skal det bli gjort greie for vurderingar av årsaksforhold og konsekvensar av dei observerte utviklingstrekk. Innspel frå politiske organ er relevant, men det er etter lova ikkje rom for å påverke vurderingane ut frå politiske eller økonomiske motiv. Folkehelseoversikta vil bli lagt fram til orientering for Fellesnemnda i juni og formidla til nytt fylkesting i samband med oppstart av arbeidet med ny regional planstrategi. Folkehelseoversikta er eit viktig grunnlagsdokument for regional planstrategi.

I arbeidet med folkehelseoversikten har fylgjande tema førebels peika seg ut:

Befolkningsendringar , fleire eldre, færre unge, fleire innvandrarar

- Velferdsordningar
- Arbeid og utdanning
- Auka inntektsulikskap

Klimaendringar

- Trugslar frå ras
- Klimatilpassing

Gode lokalmiljø

- Skule
- Kollektivtilbod
- Arbeidsplassar
- Støy
- Moglegheiter for deltaking

Dette er førebels tema, det må presiserast at arbeidet er i prosess. I vedlegg 2 blir det vist delar av analysearbeidet som er gjort til no og illustrasjonar til desse.

Hovudinnretning av rapport om utfordringar for Vestland fylke

På bakgrunn av materialet som er framskaffa til no skal det lagast ein rapport med oppsummering av utfordringar for Vestland fylke. Rapporten skal leggjast fram til vedtak i Fellesnemnda 18.juni etter innstilling frå FN-arbeidsutvalet 11.juni. Som hovudinnretning på rapporten legg prosjektleiaren opp til ei geografisk differensiering av status og utfordringar, og at FN sine berekraftmål bert lagt til grunn for vurdering og omtale av dei aktuell utfordringane.

Del 1 Utfordringar for Vestland fylke

- FNs berekraftmål sett i høve til utfordringar
- Hovudutfordringar

Del 2 Utfordringar i møteregionane

Om FNs bærekraftsmål og regional planstrategi

På bakgrunn av spørsmål til fylkesordføreren om bruk av FN sine bærekraftsmål og indikatorar blei det fatta fylgjande einstemmige vedtak i fylkestinget i Hordaland i møte 02. og 03. 10. 2018:

Fylkestinget i Hordaland meiner at FNs Bærekraftsmål bør vera overordna og førande i arbeidet fram mot og i det nye Vestland fylkeskommune.

Prosjektleiaren tek som utgangspunkt at FN sine bærekraftsmål blir lagt til grunn for det vidare arbeidet.

Regional planstrategi er ein overordna og sektorovergripande plan som skal fremje bærekraftig utvikling og er difor relevant for vurdering opp mot FN sine bærekraftsmål. Utfordringsrapporten vil innehalde eit kapittel der kvart av bærekraftmåla blir vurdert i høve til status og utfordringar.

Bærekraftmåla er ein revisjon av måla som var sett for 2020 og gjeld no fram til 2030 og for alle medlemsland. Det er i alt 17 mål, 169 delmål og 232 indikatorar. Ikkje alle delmål og indikatorar er relevant for regional planstrategi. I rapporten vil vi peike ut eitt særleg relevant delmål under kvart av dei 17 hovudmåla og vurdere desse opp mot dei utfordringane vi ser for Vestland.

I rapporten Vestland – statistikk og utviklingstrekk vil mange relevante indikatorar vera omtalt. Vi vil samle og forenkle nokre sentrale indikatorar i ein rapport til den formelle oppstarten av arbeidet med ny planstrategi i nytt fylkesting.

Vestland fylke er invitert av Vestlandsforskning til å delta i eit forskingsprosjekt om bruk av FNs Bærekraftsmål i plansamheng. Arbeidet med regional planstrategi vil kunne vera eit case i eit slikt forskingsprosjekt.

Førebels oversikt over hovudutfordringar:

Ut i frå materiale som no er tilgjengeleg frå punkt 1-5 og vurderingar av utfordringar for folkehelse og FN sine berekraftmål har vi sett opp fylgjande førebelse hovudoverskrifter:

- Klimaomstilling
- Balansert areal- og naturressursbruk
- Smart mobilitet og gode transportsamband
- Grøn konkurransekraft
- Digitalisering av samfunnet
- Relevant kunnskap og kompetanse
- Attraktive stader og gode nærmiljø
- Vestlandskultur og frivilligheit
- Like muligheiter med auka forskjellar
- Ungdom - trivsel og tilhøyre